

Od rojstva slep —
spregledal

Tudi Turčija ima iz-
vrstne zdravnike, čeprav
bi morda kdo utegnil
misliti, da je ta dežela
še preveč zaostala, da
bi se znanost v njej da-
la vsaj malo primerjati
z ono v modernih evrop-
skih državah. Veliko pre-
senečenje je nedavno
vzbudila novica, da je
bil v carigradski bolniš-
nici operiran nek 35 let-
ni turški kmet, ki je bil
še od rojstva slep, a je
po operaciji spregledal.
Budak šukri, tako je
bilo ime temu kmetu —
je pred nekaj dnevi pri-
šel v carigradsko bolniš-
nico in prosil zdravnika,
naj ga operira, ker upa,
da se njegova slepota z
operacijo vendar še da
odpraviti. Zdravnik, ki je
še sam dvomil v uspeh,
ga je le operiral. Na ve-
selo presenečenje obeh
pr je slepec po opera-
ciji res spregledal. Ali
si morete zamisliti, kak-
šni občutki so navda-
jali tega, od rojstva sle-
pega turškega kmeta,
ko je zagledal pred se-
boj svet, kakršen je v
resnici, in kakršnega je
še po 35 letih svojega
življenja zagledal. Z ve-
likim začudenjem je
opazoval okrog sebe raz-
ne predmete in ugibal,
kakšnemu namenu naj
služi ta ali oni, o kate-
rem je slišal prej le go-
voriti, videl ga pa ni
nikdar. Njegovo začude-
nje priča, da si je kot
slepec razne stvari pred-
stavljajal čisto drugače,
kakršne pa so v resnici.
Turški zdravniški kro-
gi so prepričani, da ta
uspešna operacija pome-
ni vsekakor največje
presenečenje ne samo za
turške zdravnike, pač pa
tudi za ves ostali svet.
Saj se vendar ne sliši
vsak dan, da bi kdo, ki
je od rojstva slep, v 35.
letu starosti spregledal
in videl prav tako do-
bro kot tisti, ki se je
rodil z zdravimi očmi.

*
Novorojenka japonskega
cesarja

Japonski cesar je svoji
novorojenki dal ime Su-
ganomia Takako, kar
pomeni po naše »čista
in vzvišena princesa«.
Ime so povzeli po neki
japonski pesmi, ki je
stara 1200 let.

August Senoa:

Berač Luka

Povest iz vaškega življenja

»Hm!« se je zamislil Mikica, »en sam krat v tem
življenju. Bilo mi je zelo hudo, ležal sem. Očesa nisem
mogel zatisniti, pri sosedu pa so bili svati, pili so in
peli. Tedaj sem se spomnil svojega doma, svoje ma-
tere in one opankarjeve hčeri in sem si rekel: Ej,
Mikica, ko bi bil ti oženjen! Ko bi bil ti zdaj na
svojem, ko bi ti stregla žena, oj Mikica, tedaj ne
bi ležal tako kakor pes, ne bi morda crknil kakor
— eh!« je nadaljeval pisar in si otrl glavo z roko,
»to je neumno, neumno — kdo se bo še tega spo-
minjal? Bog me varuj še takih misli! Pa kaj me ti
po tem vprašuješ?«

»Mnogo premišljam o tem. Tudi jaz nočem za
plotom poginiti. Oženiti se hočem.«

Pisar je planil pokonci, pogledal je čez ramena
in prasnul v krehot:

»Ti? Ti? Hahaha! S tako parado? Ali si nore
gobe jedel? Katera pasja baba bi tebe hotela?«

Beračevo lice je zalila kri. Zaškripal je, zagrabil
je vnovič pisarja in ga pritisnil zraven sebe, da je
Mikica na smrt prebledel in zadržal kakor šiba.

»Uh,« je zarjul Luka, »baraba! Zdrobil te bom,
če mi še kdaj pokažeš te svoje pasje zobe. Hočem,
hočem, čeprav bi se podrl ves svet.«

»E, pa daj! Daj!« se je Mikica krotko potuhnil.

»Da! Zakaj ne bi? Ali se mi je treba vlačiti po
črni zemlji kakor kača, žgati na soncu, tresti se na
mrazu, obirati kosti, ki mi jih drugi mečejo? Sedeti
hočem za toplo pečjo, vina hočem piti, belega kruha
jesti, ženo ljubiti kakor drugi, človek hočem biti, da,
človek hočem biti.«

Luka je dvignil glavo visoko, po licu ga je spre-
letela rdečica, oči pa so mu bliskale z divjim žarom,
kakor da se hoče spoprijeti z vsem svetom. Pisar je
plaho gledal tega človeka, ker ga ni mogel razumeti.

Luka je spustil glavo na prste in je naglo na-
daljeval:

»Da veš! Sto goldinarjev si lahko zaslužiš. Po-
magati mi moraš. Nočem biti berač. Slekem bom te
cape, vrgel torbo in palico. Za koga naj beračim?
Za sebe? Meni ni treba. Koga imam na svetu? Da
se mi po smrti stepejo za denar? Ne, ne, ne! Kupil
si bom hišo, vzel bom ženo, nosil bom belo srajco
kakor drugi ljudje, kakor poštene ljudje. Sit sem
sirovščine. Kakor sem rekel: dobil boš sto goldinar-
jev, to ni šala, če mi priskrbiš ženo — ono, ki si jo
jaz želim, kajti, da veš — berač se je nagnil k
pisarju in mu skrivnostno pošepnil — »našel sem si
jo, da, da.«

»Kje?«

»Tu v vasi.«

»Katero?«

»Maro,« je stisnil Luka iz sebe.

»Ma-a-ro?« je zazijal pisar. »Poslušaj, Luka, to
je vražja reč. To bo težko.«

»Mora biti.«

»Ali — — —«

»— sto goldinarjev!«

»Ali misliš, da se jih branim? Nisem neumen.
Oho!« se je pisar nasmejal in s kazalcem pokazal na
čelo. »Zdaj vem, zakaj sem bil na zemljiški knjigi.
Ti si vprašal po Martinovih dolgih.«

»Da.«

»Kupiti si jih hotel —?«

»Da.«

»In zlesti Martinu v hišo.«

»Da.«

»Zlesti k Mari?«

»Da, da, da.«

»Pa ne bo nič iz tega.«

»Nič, nič! Hudirja!« se je razjezil berač.

»Čuj, Luka,« je dejal Mikica, »ali pa mora biti
ravno Mara? Ali ti ne bi bila katera druga tudi po-

10

godu? Saj jih je dovolj. Drugje bi laže potrkal, ker
so ženske na denar kakor čebele na med.«

»Samo Mara! Nobene druge ne!«

»Hm! Jaz ne vem, kako bi mogel človek do te
jabolke prilesti. Presneto visoko visi na veji. Snubili
so jo že drugi, dobro stoječi možje, da, že dvakrat bi
se bila mogla omožiti v drugo vas, a to za Jelenčan-
ko nekaj pomeni, pa je vsem obrnila hrbet. Ne vem,
zakaj, toda tako je. Pa še stari Martin po vrhu! To
ti je glava kakor kamen in ponaša se s svojo hišo,
ta ti gleda tudi boljšeega z vrha dol kakor sveti Martin
na berača — pa mu zdaj pridi ti, ne bom ti kriv, če
psa nahujska nate.«

»Ali je drag?«

»Eh, drag ni, toda drži se po starem. Ti veš, kaki
so Jelenčani. Njihova je beseda: Kamor sto, tja še
to! Vsakega lahko kupiš, toda Martina ne boš.
Martin je dober gospodar. Daj, izbij si Maro iz
glave!«

»Nočem, ne morem.«

»Pa kako ti je to, za božjo voljo, prišlo?«

»Kako? Prišlo je nadme, na moje oči, na moja
ušesa, na mojo pamet — in zdaj noče iz te nore
glave. Kaj vem, kako je bilo! Pobij me tu na mestu
in spet bom rekel: Mara in nobena druga. Kajti prav
ona bi bila prava. Ni mi za denar. Naj si ga stari
zakoplje v svojo skrinjo, naj ga vrže v Savo! Meni
ni treba nič, samo hčer mi naj da.«

»Hm! Tebi torej ni pomagila, kakor vidim. Ti si
si to lepo namislil, ali po ravni, gladki poti to ne bo
šlo, ker — ker — no, ker si berač, ki se mu ne ve
ne za očeta ne za mater. Tako nekako po tvojem bi
moglo iti — toda po ovinku in to ne gre hitro. Pre-
pusti to meni, menda veš, da imam dober nos. Morda
se kdaj primeri, saj nesreča je hitrejša od sreče in
človeku niso vsi dnevi v koledarju rdeče zapisani.
Potrpi! Bomo videli, ali ne bo tudi ta prevzetni
Martin še prišel na Lukov rovaš, potem bova laže
govorila z njim. Le potrpi!«

»Dobro! Nategni svojo pamet! Namisli si kaj po-
štenega, da se mi bo zgodilo po volji! Še enkrat ti
rečem: sto goldinarjev gotovih, niti krajcarja manj,
morebiti ti še kaj primaknem. Zapomni si, da hočem
postati pošten človek!«

»Eh, če že hočeš!«

»Ali si sporočil v Buno, da bosta konja prišla?«

»Da, sta že daleč za Lekenikom.«

»Dobro! Grem. Imam opravke v mestu, veš, za-
radi onega. Spet bo denarja ko peska. Veseli se, Mi-
kica? No, ali si že kako dušo spreobrnil?«

»Eh, seveda! Juriša, Petra in Šimna, tri ali štiri
pa sem že napol zaaral. Ko pride čas, bodo vsi v
moji torbi, toda imeti jih moram na piki. Kmetu ne
moreš verjeti, danes reče belo, jutri črno, Bogu in
vragu odgovarja na vsako: Res je!«

»Daj, daj, le drži se! Ne bo ti v škodo. Ali si
čul? Popoldne se najdeva v krčmi — pa sama. Niti
Janka ni treba. Vse dolžnike bova popisala, ti pa jih
daj na sodnijo!«

»Zdaj?«

»Da, zdaj.«

»To bi bilo neumno.«

»Zakaj?«

»Počakaj, da bodo volitve pri kraju, potem lahko.
Dokler kateri dolжник ne ve, da ga boš tožil, ti je
bolj v strahu in te zvesto posluša. Čim pride do
pravde, bodo vsi narobe delali.«

»Eh, eh, poglej ga ti!« se je nasmehnil Luka in
vstal. »Meniš, da moja božja pamet ni že na to mi-
slila? Vem jaz, kaj je treba. Tožiti jih je treba in
jim groziti, da jih pošlješ na boben, tedaj šele so ti
v pravem strahu. Tajiti ne morejo, imam njihov križ
na zadolžnici. Pusti ti mene, ni mi vrana izpila mozga.
Pojdi ti po svojih opravkih, Mikica, jaz pojdem po
svojih. Zbogom!«

»Zbogom, Luka!«

Berač je mahnil proti mestu, Mikica pa je počasi
korakal proti vasi.

(Dalje sledi)